

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1984/141

KARAR NO : 1984/439

ÖZET : Adliye'ye ilişkin görev veya işlerde suistimal veyahut ihmal veya terahileri görülen zabıta amir ve memurları hakkında C.Savcılıklarınca CMUK.nun 154.maddesi uyarınca doğrudan kovuşturma yapılabileceği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Tahir Dinç ve arkadaşları.

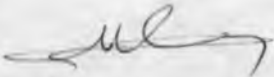
O L A Y : 8.5.1981 günü, ehliyetsiz vasıta şoförünü yakalayan sanık trafik polislerinin mahkemeye sevk etmeyerek 500 lira ceza yazıp serbest bırakarak görevlerini savsakladıkları gerekçesi ile haklarında düzenlenen fezlekenin Ankara İl İdare Kurulunca incelenmesi üzerine sanıkların üzerlerine atılan suçları işlediklerine dair yeterli kanıt bulunmadığından haklarında Memurın Muhakematı Hakkındaki Kanunun 5. ve CMUK.nun 197. maddesi gereğince yargılanmalarına gerek olmadığına karar verilmiştir.

Danıştay 2.Dairesi:11.4.1984 günü,1982/458 Esas,1984/1072 Karar sayısı ile; ehliyetsiz araç kullanmak suçundan sanık Nurettin Arslan adlı kişiyi mahkemeye sevk etmeleri gerekirken 500 lira ceza yazarak serbest bırakan sanıkların bu suçlarının adli görevlerine ilişkin olduğu ve CMUK.nun 154.maddesi uyarınca haklarında C.Savcılığınca kovuşturma yapılması gerektiği gerekçesi ile sanıkların yargılanmalarına gerek olmadığına ilişkin olarak verilmiş İl Yönetim Kurulu Kararı'nın yasa ve yönetime aykırılık yönünden bozulmasına,MMHK.na göre karar verilmesine yer olmadığına ve genel hükümlere göre karar verilmek üzere dosyanın C.Savcılığına tevdiine karar vermiştir.

Dosya kendisine gönderilen Ankara C.Savcılığı,7.5.1984 günü,1984/4683 Esas sayılı iddianame ile sanıklar hakkında TCY.nun 230.maddesi uyarınca cezalandırılmaları istemi ile kamu davası açmıştır.

Ankara 7.Asliye Ceza Mahkemesi:12.6.1984 günü,1984/384-459 sayı ile;trafik polislerinin trafik kontrol görevlerinin adli görev olmayıp, idari görev olduğu,Danıştay kararlarının da bu yolda bulunduğu,bu durumda sanıkların Memurın Muhakematı Yasasına tabi olmaları nedeni ile soruşturmanın Ankara İli İdare Kurulunca yürütülüp,haklarında karar verilmesi gerektiğinden şartın gerçekleşmesine kadar muhakemenin durmasına ve dosyanın

.../...

C.Savcılığına tevdiine karar vermiştir.

Ankara Valiliği:18.7.1984 gün, 1/K-667/81-2334 sayılı yazı ile; İl İdare Kurulunca Danıştay kararı doğrultusunda yeniden karar verilmesinin yasal açıdan mümkün bulunmadığını belirterek, iki karar organı arasında görev uyuşmazlığının olması nedeni ile dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesi için Ankara C.Savcılığına tevdi etmiş, Ankara C.Savcılığı da 27.7.1984 gün, 1984/4683 sayılı müzekkere ekinde dosyayı Mahkememiz'e göndermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü; Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y.İsmet Ayer, Mustafa Aksoy, Türkân Güven, Necati Karakış, Ergun Argon ve Yavuz T.Üzgen'in katılmaları ile yaptığı 15.10.1984 günlü toplantıda, geçici raportör Hâkim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; C.Başsavcılığı'nın olumsuz görev uyuşmazlığı doğmakla birlikte çözüm mercii-nin Uyuşmazlık Mahkemesi olmayıp, Yargıtay Ceza Genel Kurulu olduğu, ancak özün incelemesi-ne geçildiği takdirde davanın adli yargı yerinin görevine girdiği, Askerî Yargıtay Başsavcılığının uyuşmazlığın çözülmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi içinde bulundu-ğu ve davada adli yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Özün incelemesine geçmeden önce, 2247 Sayılı Yasa'nın 14.maddesinde öngörüldü-ğü biçimde bir olumsuz görev uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının, olumsuz görev uyuşmaz-lığı doğmuş ise uyuşmazlığın çözümünün Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev alanına girip gir-medığının belirlenmesi gerekir.

1-Olumsuz görev uyuşmazlığı bulunup bulunmadığı sorunu: 2247 Sayılı Yasa'nın 1.maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesi adli, idari ve askerî yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmekle görevli bir yüksek mahkemedir. Aynı Yasa'nın 14.maddesinde ise; olumsuz görev uyuşmazlığının doğduğunun ileri sürülebilme-si için adli, idari veya askerî yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda karar vermiş olmaları gerekir." denilmektedir.

"Danıştay 2.Dairesi'nca verilen sanıkların ehliyetsiz araç kullanan kişiyi mahkemeye sevk etmeleri gerekirken 500 lira ceza yazarak serbest bırakmaları biçimindeki suçlarının adli görevlerine ilişkin olup, CMUY'nın 154.maddesi uyarınca haklarında cumhu-riyet savcılığınca kovuşturma yapılması gerektiği ve Memurün Muhakematı Hakkındaki Kanu-na göre karar verilmesine yer olmadığı" biçimindeki karar ile Ankara 7.Asliye Ceza Mah-kemesince verilen "trafik polislerinin trafik kontrol görevlerinin adli görev olmayıp

idarî görev olduğu, sanıkların Memurîn Muhakematına tabi olmaları nedeni ile haklarında İl İdare Kurulunca karar verilmesi gerektiğinden dosyanın C.Savcılığı'na tevdiine" ilişkin karar nedeni ile idarî ve adlî yargı mercileri arasında yukarıda sözü edilen madde uyarınca olumsuz görev uyumsuzluğu bulunup bulunmadığının saptanması için Danıştay 2. Dairesi'nin 1684 ve 2247 Sayılı Yasalar karşısında yargı mercii olup olmama yönünden niteliği ve verdiği kararın içeriği gözden geçirilmelidir.

Bilindiği gibi; Danıştay 2. Dairesi 2575 Sayılı Danıştay Kanununun 41. ve 43. maddelerinde gösterildiği biçimde kurulan bir idarî dairedir. Danıştay'da yargı kararı veren daireler ise; aynı kanunun 26. ve sonraki maddelerine göre dava daireleridir. Konuya bu açıdan bakılınca Danıştay 2. Dairesinin idarî bir yargı mercii ve Memurîn Muhakematı Kanununa göre verdiği kararların yargı kararı olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

1684 Sayılı Kanunun 1961 Anayasasının bu günkü Anayasamızın 158. maddesine tekabül eden 142. maddesine aykırı olup olmadığını, iptal istemi üzerine inceleyen Anayasa Mahkemesinin 2.6.1964 günlü, 1963/88, 1964/44 sayılı kararı konuya ışık tutacak niteliktedir. Anılan kararın bu konu ile ilgili kısımlarında "9.7.1961 günlü ve 334 sayılı Anayasanın 7. maddesinde "yargı yetkisini Türk Milleti adına bağımsız mahkemeler kullanır" denilmektedir. Anayasanın 114. maddesinin gerekçesinde de "bir mercinin kaza organı olarak vassıflandırılabilmesi için kazâ bir usul uygulamasından başka üyelerinin de bağımsız olması ve hâkim niteliğini haiz ve hâkim statüsünde bulunması da şarttır..... Memleketimizde idarî kaza manzumesinde, kaza ve vilayet idare heyeti, tenyiz komisyonları ve gümrük eksperleri heyetleri ve disiplin kurulları gibi tam bir kaza organı sayılmayacak merciler de mevcuttur....." denilerek bunların tam bir kaza organı sayılmayacakları belirtilmiştir. "Bundan ötürü heyetler ve makamlar Anayasa'nın 142. maddesindeki yargı mercilerinden sayılmazlar. Bunlarla öteki adlî makamlar arasında çıkan uyumsuzlukların çözümlenmesi Anayasa'nın 142. maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevine girmemektedir..... Danıştay 2. Dairesi idarî dairelerden olmakla birlikte Anayasa gereğince yüksek mahkemelerden biri olan Danıştay'ın idarî ve kazâ görev yapmaları bakımından bir ayırımı bağı tutulmayan bütün dairelerini birer yargı mercii saymak gerekir. Bu sebeple Danıştay'ı ve onun bünyesinde içinde olan 2. Daireyi 1684 Sayılı Kanunun 1. maddesinde sözü edilen idare heyetleri ile sair kaza selahiyetini haiz makamlar niteliğinde bir kuruluş olarak kabul etmeye yer yoktur. Bu görüşün sonucu olarak Danıştay 2. Dairesi, 1684 Sayılı Kanunun kapsamı içinde düşünülemez....." denilerek Danıştay 2. Dairesinin idarî yargı mercii olduğunu belirtmiştir.

.../...

ulu

Anayasa Mahkemesi'nin kararında sözü edilen 1961 Anayasası'nın 7. ve 114.maddelerindeki esaslar 1982 Anayasası'nın 9. ve 125.maddelerinde aynen yer almıştır.

İdarî yargı mercii olduğu böylece saptanan Danıştay 2.Dairesi'nin Memurîn Muhakematı Hakkındaki Kanuna göre verdiği kararların ise,yargısal karar olduğu kuşkusuzdur.Çünkü bu kararlar idarî bir yargı merciinden yargısal yöntemler uygulanarak verilmiştir.Öte yandan men'i muhakeme kararları,sanık memurun ceza mahkemelerinde yargılanmasını önlediği gibi,lüzumu muhakeme kararları da sanık hakkında bu mahkemelerde yargılama yapılmasının gerekliliğini belirtir.Böylece bu kararlar memurun yargılanmasının gerekli olup olmadığı konusundaki uyumsuzluğu çözümler.

Olayımızda olduğu gibi,"Memurîn Muhakematı Hakkındaki Kanuna göre karar verilmesine yer olmadığına ilişkin karar,suçun genel hükümlere göre koğuşturulmasının gerekliliğini belirtir.Bu niteliği ile bu çeşit kararlar görevsizlik kararı gibi sonuç doğurur.

Adliye Mahkemesince verilen karar ise davayı bu hali ile mahkemenin bakmaması sonucunu doğuracağından görevsizlik kararı niteliğinde olduğunun kabulü gerekir.

Bu durumda,idarî yargı mercii olan Danıştay 2.Dairesi'nin yargısal nitelikteki görevsizlik kararı ile adli yargı mercii olan Ankara 7.Asliye Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararları arasında 2247 Sayılı yasa'nın 14.maddesinde öngörüldüğü biçimde bir olumsuz görev uyumsuzluğu doğduğu ve uyumsuzluğun çözümünün Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev alanına girdiği açıktır.

Bu görüşe Y.İsmet Ayer katılmamıştır.

2-Özün incelenmesine gelince;Olay,sanıkların ehliyetsiz olarak araç kullandığını tesbit ettikleri kamyon şöförü Nurettin Arslan hakkında,iş bu eyleminden dolayı düzenleyecekleri evrakla birlikte adli mercilere sevk etmeleri gerekirken,500 lira para cezasını içeren belgeyi tanzim etmekle yetinmiş olmalarından ibarettir.

Polis vazife ve Selahiyet Yasası'nın 2.maddesinin (B) bendinde;polisin genel emniyetle ilgili görevlerinden birisinin de,işlenmiş olan bir suç hakkında CMUY.B11 ile diğer yasalarda yazılı görevleri yapmak olduğu belirtilmiştir.

Sanıkların trafik kontrol görevlerinin idarî bir görev olmasına karşın,ehliyetsiz araç kullanmak suçunu işleyen sanığı gerekli belgeleri düzenleyerek mahkemeye sevk etmemek biçimindeki eylemleri adli görevlerine ilişkin bulunmaktadır.

Bu durumda,CMUY.nın 154.maddesi ".....kanun tarafından kendilerine verilen veya kanun dairesinde kendilerinden istenen adliyeye müteallik vazife veya işlerde suis-

.../...

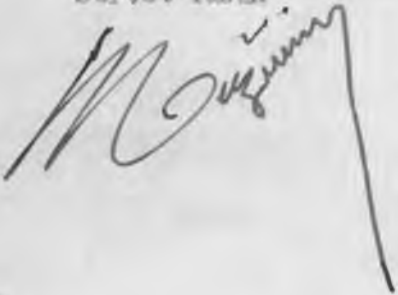
ul-

timal veyahut ihmal ve terahileri görülen devlet memurlarıyla Cumhuriyet Müddeiumumiliğinin şifahi veya yazılı talep ve emirlerini yapmakta suistimal, ihmal veya terahileri görülen zabıta amir ve memurları hakkında müddeiumumilikçe doğrudan doğruya takibatta bulunulur." biçimindeki hükmü karşısında, sözü edilen sanıklar haklarında C.Savcılığınca doğrudan kovuşturma yapılması gerektiği ve yapılan kovuşturma sonunda 7.5.1984 günlü, 1984/4683 esas sayılı iddianame ile açılan kamu davasının da görülüp çözümlenmesi adli yargı yerinin görev alanına girdiği cihetle, Ankara 7.Asliye Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, çözümünün Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev alanına girdiğine, üyelere Y.İsmet Ayer'in karşı oyu ve oyçokluğuyla, anlaşmazlığın niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Ankara 7.Asliye Ceza Mahkemesi'nin 12.6.1984 günlü, 1984/384-459 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 15.10.1984 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

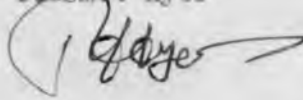
Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y.İsmet Ayer

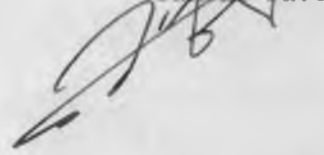
Üye

Mustafa Aksoy

Üye

Tülay Güven

Üye

Necati Karakiş

Üye

Ergun Arğan

Üye

Yavuz Tüngen

15/10

D/E